

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyen száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A közgazdasági bizottság.

Mig a közvélemény az egész országban azzal a kérdéssel foglalkozik, vajjon a gazdasági kiegyezés Ausztriával létrejön-e és miként; mig gróf Thun osztrák miniszterelnök Kaizl osztrák pénzügyminiszterrel Budapestre jön, hogy itt a magyar kormányval tárgyaljanak és tanui legyenek az eredménytelenségnek, mely a két kvótabizottság tárgyalásai előreláthatólag végződni fognak, a magyar képviselőház közgazdasági bizottsága halad a maga útján, melynek választását jól megfontolta és általánosságban megszavazta a vám- és kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás ezzel Magyarországon is annyira haladt, mint Ausztriában. Az előttük fekvő javaslatok felett mind a két parlament megkezdte a tanácskozást.

Magát a tényt, amint az a közgazdasági bizottságban napfényre jutott, soha sem lehetett kétségbe vonni; a kiegyezési javaslatokban sok van, ami jobb, mint a korábbi kiegyezési törvényekben volt és az országnak sok irányban nyújtanak azok olyan előnyöket, melyekkel azelőtt soha sem bírt. Az elfogadás tehát már régebben biztosítva volt; de a körülmények, melyek közt az elfogadás történt, figyelemreméltók és a képviselőház jövő magatartására nézve is érdemesek a megvizsgálásra.

Mindenekelőtt megjegyzendő, hogy Endrey Gyula a függetlenségi párt nevében főleg politikai okokból nem fogadja el a kiegyezést; továbbá konstatálnunk kell, hogy gróf Károlyi Sándor, a magyar agráriusok vezére és a nemzeti párt tagja gazdasági okokból elfogadta a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

A megszívlelésre méltó tanulságokhoz, melyek ez állásfoglalásból következnek, csatlakozik a nyilatkozat, melyet Bánffy miniszterelnök tett a közgazdasági bizottságban az 1898. I. t. cz. tartalmáról és értelméről, a provizóriumról. Világosan, mindenki által megérthető módon megmagyarázta báró Bánffy, hogy az idézett törvény értelmében az önálló rendelkezéseket az esetben kell megtenni, ha a két kormány közt nem jönne létre a megállapodás és a javaslatokat a kitűzött határidőre nem terjesztenék a parlament elé.

Amde a két kormány közt létrejött a megállapodás és a kiegyezési javaslatok a maguk egészében a parlamentek előtt fekszenek. A törvény tehát betartott, rendelkezéseinek eleget tettek és így olyan javaslatok előterjesztéséről, melyek az önálló rendelkezés jogán alapulnak, egyelőre nem lehet szó. Az ellenzék zavarhatja, sőt meg is akadályozhatja a többséget az alkotásban, meggátolhatja, hogy a javaslatokból ideje korán törvény legyen, de azt semmi esetre sem érheti el,

hogy a többséget a saját akaratával ellenkező alkotás létesítésére kényszerítse, mert ez nem parlamentarizmus, hanem parlamenti forradalom lenne.

A többség törvényerőre akarja emelni a képviselőház előtt fekvő javaslatokat és ha az ellenzék dőre módon obstruál, ezt a rendelkezésére álló eszközökkel megakadályozhatja, de az önálló vámterületet nem tukmálhatja rá a többségre. A kiegyezési javaslatok a viszonyok lényeges javulását jelentik, közjogi sérelem nincs bennünk, az 1898. I. t. cz. betűjének és szellemének teljesen megfelelnek.

A közgazdasági bizottságban olyan a hangulat, hogy a részletes tárgyalás is csak rövid időt vesz igénybe és a javaslatok már a jövő hét vége felé a képviselőház plénumában is tárgyalás alá kerülhetnek.

Városi ügyek.

Lapunkban már többször volt említve, hogy a jövő évi költségvetésben hiány mutatkozik, vagyis előirányzott kiadásaink egy bizonyos részének nincs fedezete s ezért a városi tanács szükségesnek tartotta azon ajánlattal járulni a képviselő testület elébe, hogy a hiány fedezésére 20 százalék pótdótot szavazzon meg.

Mielőtt ezen kérdés bővebb tárgyalásába bocsátkoznánk, szükségesnek tartjuk azon okokkal foglalkozni, melyek a városi jövedelmek csökkené-

TÁRGZA.

Katinka.

Hajnakra járt az idő, a mikor Pethő Miklós hazavetődött. Az öreg Pethőné a régi karosszékekben szundikálva várt szeretett fiára, s mint rendesen, most is első gondja volt megkérdezni fiától, hogy micsoda uri néppel mulatott együtt?

Visszafojtott lélekzettel hallgatja fiát. Akaratlan is utánozza gesztusait és segít neki a vetkőzésnél.

— Pezsgőt ittunk, fehér keztyűs inasok szolgáltak fel. A háziur maga kínálta a legfinomabb szivarjait s a kisasszonyok, — ah el sem lehet mondani, hogy mily kedvesek voltak.

— Talán sokat is táncoltál — feddi meg a gondos, szerető anya gyöngéden s megtapogatja a meglágyult gallért és közelőt, miket Miklós gyors egymásutánban dobált le magáról. Azután lábujjhegyen járva rakosgatja el fia ruháit, hogy az fel ne ébredjen, hisz oly édesen alszik a puha párnákon. Óvatosan megigazítja a tiszta függönyöket, nehogy a világosság idejekorán belopódzék fiát felébreszteni, azután vigyázva beteszi az ajtót s rögtön eldicsekszik a kicsi eselődleánynak:

— No megint kimulatla magát a nagyságos ur! . . .

— Talán bizony a kézfogója volt meg, — mondja az.

Az öreg nagymama mosolygott. No nem tudhatja az ilyen népség, hogy az uraknál nem szokás oly korán megházosodni. Az ő finom, sokat tanult fia csak nem veheti el a legelső leányt feleségül, a ki az útjába vetődik.

— Igen, úgy mondják, hogy a Katinka kisasszonyt veszi el a kasznáréktól. . . .

De fel is pattant erre a nagymama:

— No hogy ilyet beszél a világ! Az ő fia, a ki után valóságos uri kisasszonyok, méltóságos báróné leányai boldogulnak, olvegyen egy innen-onnan került, a ki fizetésért ütogeti a zongorát s a gyermekeket fésülgeti mindennap, no ez már mégis sok.

A haragtól kipirosodott a nagymama arca, a keze pedig reszketett. Aztán a tyukoknak szórt ki tengerit, mert nagyon lármáztak s még fel találják kelteni szeretett fiát.

Pedig ébren volt már Pethő Miklós, álma nem tartott sokáig. Csak hogy épen behunyta a szeméit, — de a lelke ott járt abban a bódító édes világban, suhogó selyem ruhás asszonyok, karesu szép leányok alakjai között. Finom parfümjöket érezte az arcán, a kezén, s mig zsidbadt tagjait egyengette, egyszerre csak eszébe jutott a naivsága s együgyű felfogása, mikor még irtózott ettől a társaságtól. Azokat az időnként rávetett mosolyokat, hogy is tudta félremagyarázni gunynak, lenézésnek, — mikor csak biztatás volt. Akkor még elkerülte,

ha valahol meglátta őket, s még a gondolatából is kiparancsolta, a hol egyedül Katinka kisasszony volt az ur. A szelid, szőke Katinka kisasszony, a kivel órák hosszáig elverselgettek s azon mulattak, hogy tullicizálták egymást, — ki tud többet. A balladákon kezdék előbb: versenyt bíráltak benne a rimeket, a verslábakat mint két vitatkozó diák. Utóbbi rátértek az ábrándos dolgokra, kis kurta szerelmi versikét is megkoczkáztatt Miklós, csak akkorát, mint egy futó sohajtás. Katinka elpirult. Tavasz volt épen. Miklós tovább ugrott fel a leány s a kis leányokat keresni ment, pedig azok ott játsztak a szomszéd bokor tövében, valami ártatlan cserebogarat kizozva.

— Ej, ej — hajolt feléjük — már, hogy lehetnek maguk ily kegyetlenek!

Odahajolt Pethő Miklós is, s észrevette-e Katinka kisasszony, vagy nem, — de bizony megéskolta a kis rózsás füle-hegység, a mely fölő olyan édesen kunkorodott a szép szőke haja.

— Legyen a feleségem — suttozta rim és versláb nélkül, azonban máig sem tudta biztosan, hogy meghallotta-e azt Katinka. Annyi azonban bizonyos, hogy azóta másfelé vitte sétálni a gyerekeket s két hosszú hónap óta nem beszélt vele. Valamennyi bálon, hangversenyen pillanatra találkozott tekintetük, de Miklóst épen akkor szőlította meg valaki. Nem is volt egy percznyi ideje, annyira elfoglalták. Hol az egyik szép asszony, hol a másik hívta magához s a karesu, finom kisasszo-

sét okozták s így a pótdó beállítására szükségessé vált. Itt legelső sorban azon törvényt kell megemlítenünk, mely elrendeli, hogy a szesz és sörre a fogyasztási adó a termelésnél rovatik le. Eddig ezeket a város birta bérletbe s jelentékeny haszonnal kezelte, kivált az utóbbi időkben, midőn a magas bor árak mellett a sörfogyasztás fellendült. Az igaz, hogy a törvény alkotásakor a kormány nyilatkozatokat tett, hogy a városokat és községeket az új adórendszer által szenvedett károkért kárpótolni fogja, de ez még csak ígérlet, melynek még ez idő szerinti realis értéke nincs s így a költségvetésbe sem lehet beilleszteni.

A második oka a városi jövedelmek apadásának az, hogy a vásárvámból körülbelül 3000 frrtal kevesebb folyt be, mint a megelőző évben. Ennek oka azonban korántsem a forgalom megkisebbedésében, hanem azon felsőbb rendeletekben keresendő, mik a vámszedhetőség esakis a vásáros napokra korlátozták. A vámszedésre nézve sok időn át azon gyakorlat állott fenn, hogy bárki és bármily napon hozta be áruját a városba, arról megvették a vámot, mert ha a mi tarifánk vásárvámról szól is, a józan felfogás azt diktálja, hogy a behozott árut meg kell vámolni nem vásáros napokon is, tekintet nélkül arra, hogy ha valami áru megrendelésre érkezik is be. Mert hát mily célra szolgál a vámjövedelem? Bizony nem egyébre, mint a piac és utak kikövezésére s általában jó karban tartására. És mit értünk el a fennebb idézett rendeletekkel? Hát azt, hogy mindazok, kik vásáros napokon hozzák be áruikat, vámot fizetnek s hozzájárulnak a kövezet fentartásához, míg ellenben más napokon az a száz meg száz fős szekér szabadon rongálhatja a mi drága kövezetünket. Hogy ez nem felel meg a jogosságnak, arról tényleges is szót folytatni, de a magasabb rendeletek köteleznek, a városnak bele kellett nyugodnia a keserves kényszerhelyzetbe. Természetesen a s ékely felfogás is sietett alaposan kiaknázni a kedvező állapotokat s tűzfájának s egyéb áruinak igrakezett vevőt szerezni s nem vásáros napokon szállította be, hogy a vámfizetést elkerülje s ennek természetes következménye az lett, hogy a vásárvám jövedelme csaknem felére redukálódott. A városi tanács és képviselő testület mindent megtett, hogy e nagy bajon segítsen, de felterjesztései süket fülekre találtak. A betű megölte törekvéseit.

Sokszor hallottuk hangoztatni azon szép eszmét, hogy a városokat, mint a magyarosodás, a magyar állami eszme, a művelődés és közgazdasági előrehaladás gőczpontjait támogatni kell. Mi meg vagyunk győződve, hogy a kormánykörökben meg is van a legjobb akarat ez iránt, de az a baj, hogy a rendelkezés alatt levő anyagi erők nem állanak

arányban az óriás szükséglettel s így az állami jótétemények nagyobb részét a nagyobb városok élvezik s azok a kisebb városok pedig — mint a minő Kézdi-Vásárhely is — melyeknek ingatlan vagyona s ez után biztos, állandó jövedelme alig van — alig képesek magukat fentartani. Nézetünk szerint, az ilyen kisebb városokkal szemben az államhatalomnak olyképen kellene az ő támogatását gyakorolni, hogy meglevő jövedelmeiket ne csontsítsa, mert ha ma a fogyasztási adók bérletét veszi el, holnap meg a vámszedést korlátozza, a kisebb városok egyenként csődöt mondanak.

A felsorolt okok miatt állott be azon kellemetlen állapot, hogy a városi költségvetésünkben hiány mutatkozik s hogy felmerült a pótdó kérdése. És ennek épen most kellett történni, midőn a legnyomorúságosabb gazdasági és ipari viszonyok vannak. A képviselőtestület számot vetve a dolgokkal, őszi közgyűlésén nem is ment bele a dologba, hanem e tárgyban a határozathozatalt egy későbbi közgyűlésre halasztotta, de ezen alkalommal sem döntött, hanem akkor is egy bizottságot küldött ki, mely beható tanácskozás után állapítsa meg, hogy vajjon nem lehetne-e a pótdót elkerülni s oly jövedelmi forrást találni, mely a város háztartásában a súlygyent helyreállítaná.

Ezen bizottság mult szerdán összeült és tanácskozott a kérdés felett s megállapodott abban, hogy a pótdót igen is el lehet kerülni, ha a fogyasztás után vet ki a város bizonyos mérsékelt rovatalt. Ez mindenesetre olyan közterü, mely oly sokfelé eloszlik, hogy alig jut valami egy személyre s annak fizetése senkire terhes vagy kellemetlen nem lehet. A fogyasztási cikkek közül a hus, bor, sör és petroleum esnek némi csekély rovatalt alá, de úgy, hogy egy kiló hus vagy egy liter ital után 1 krnál többet nem fizethetnek. A hozzávetőlegesen megejtett számítás szerint az ezen rovatalt után befolyandó összeg elég lenne a városi háztartásban a súlygyent helyreállítását s meg vagyunk győződve, hogy az önadóztatás ezen módja ellen senkinek kifogása nem leend, mert azt mindenki átláthatja, hogy sokkal könnyebb azokat a napi filéreket megfizetni, mint egy jó magas pótdó terhet viselni. A bizottság megállapodásait a legközelebbi képviselő testületi közgyűlésen fogja előterjeszteni s nem kételkedünk, hogy az el is fogja fogadni. E kérdésre akkor még visszatérünk.

O.

A gazdasági és ipari hitelszövetkezetek.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter vármegyénk főispánjához a következő értesítést küldötte:

nyok édes papái verogették a vállát. Szinte szédült, hogy ennyire kitüntetik s szerencsének veszik, ha közéjük megy. Belepirult az areza a diésőségekbe, a szemei csillogtak. Oh ezért az élvezetért százszoros köszönetet mondhat a kemény tanulásban eltöltött esztendőknél, a melyek felemelték ide, erre a polezra, hol „te”-nek szólíthatja az alispán fiát s bohókás, kacagató játék közben félőráig is kezében tarthatja a mágnes kisasszonyok puha, fehér kacsóit.

Ilyenkor sajnálta szegény Katinkát, aki egy kiesi asztalnál ült közel az ajtóhoz s le tudta olvasni szép arcáról, mily unalmas neki hallgatni a sovány segédjegyző eseten bókjait. Utóbb elfeledkezett róla. E'kábult karesu, igéző tánczosodja röpködő, illatos csipkéitől. Ez lesz nekem való, ismételtette magában s tovább füzte gondolatait:

— Nem hiányzik belőle semmi, előkelőség, pénz. Olyan, mint a féltve nevelt büszke, szép virág, aranyos állványon, drága majolika vázában.

Sietve felöltözött, mert tíz órára eligérkezett, ép oda — hozzájuk.

Könnýű csengős szánya állott meg a ház előtt.

— Tehát még érte is küldtek!

Az öreg nagyasszony tipegett be.

— A bundát is magadra vedd, fiam! Csak siess, alig állnak már a lovak.

Elegánsan az ülésbe vetette magát Miklós. A

drága télikabátja gallérját feltúrte egészen a füléig. Apró hópihéek kavarogtak a levegőben, tul az erdőn zuzmáran borultak össze a fák galyai. Futott a szánya, s Miklós szíve annál sebesebben dobogott, minél inkább közeledtek ahhoz a verandás, kastélyszerű házhoz, honnan messzire kihallatszott a zene.

Az előszobában Pethő Miklós maga vetette le a télikabátot, mert a két inas bent volt elfoglalva. Jókendő zsibongás hallatszott ki, s az ajtóhoz közel tisztán kivehetette Miklós az édes leány hangját, mely belerezdült szíve mélyébe.

Az uri kisasszony beszélt:

— De ha erővel azt akarják... S én most legalább századszor mondom magának, hogy nem szeretem Pethő Miklóst. De meg muszáj tenni. Mikor lesz meg magából valami, édes lelkem. Igen a felesége lesz Pethő Miklósnak s nem-e érdekesebb maga előtt is egy asszony.

Édes süttögésbe fult a szava s Pethő nyugodt flegmával vette fel kabátját, s neki vágott a keskeny gyalogjárónak. Mire kifordult a kapun, fehér volt a kabátja s a sűrűn eső hópolyhek csakhamar eltakarták alakját.

.... Ezért történt aztán, hogy a tanult, művelt Pethő Miklós mégis a szegény Katinkát vitte haza, aki csak úgy az utjába vetődött.

Lévay Béla.

Nagyméltóságú főispán ur!

A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. XXIII. t. ezikk értelmében létesítendő központi hitelszövetkezet alapításában kiváló súlyt helyezvén az összes társadalmi tényezőknek mentől nagyobb részvételére, a mellékelt szövegű felhívással az alapítványi üzletrészek jegyzésére kórtam fel az ország gazdaközönségét.

Felkérem Nagyméltóságodat, sziveskedjék saját körében e felhívás sikerét úgy magánosoknál, mint testületeknél lehetőleg előmozdítani, a vagyonosabb törvényhatóságokat és városokat pedig arról felvilágosítani, hogy az ily alapítványi üzletrészek jegyzésével, a minek tőke értéke eléggé biztosítva van, a befektetésnek netalán csekély kamatozását busásan meghaladják azok az előnyök, melyek a helyes irányban vezetett szövetkezetek révén lakosságaik adózó képességének emelésében, de erkölcsi és anyagi jólétük emelésében reá háromolni fognak.

Felkérem végül Nagyméltóságodat, hogy becses intézkedésének eredményéről folyó évi október hó 15-ig hozzám minden esetre jelentést tenni sziveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Kelt Budapesten, 1898. évi október hó 5-én.

Daranyi s. k.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

9607. szám.

eln.

Az utóbbi évek fejleményei a kisbirtokos és munkásosztály felé fordították a közfigyelmet.

A volt jobbágyság önállóságra jutván, részben elvesztette a földes urában birt atyai támogatást, gyöngébb elemei a gazdasági harc közepett alig bírták magukat fentartani.

Midőn a mezőgazdaságnak világszerte súlyos helyzete ezt az állapotot még nehezebbé tette, a szövetkezésben kerestük azt az eszközt, mely a gazdaságilag gyöngébb néposztályok ellenálló erejét fejleszteni, benne a szolidaritás érzetét fölkelteni és erősíteni, ekkép a nép erkölcsi és anyagi jólétét emelni lenne hivatva.

Ebben a szellemben alkotta meg törvényhozasunk a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. t. ezikket; megalkotta pedig úgy, hogy ezen intézmény részére a szükséges állami felügyelet és támogatás mellett a társadalom tevékenysége is biztosítva legyen.

A törvényhozás tehát ennek a gazdasági törvénynek megalkotásánál elsősorban a magyar birtokos osztály nemes hazafiságára számított, abban a föltevésben, hogy ez segíteni fog az országos központi hitelszövetkezetet megalapítani s hogy ez fogja a szövetkezeti ügy iránt a nép legszélesebb rétegének érdeklődését feköltetni s a vidéki érdekeltséget községi szövetkezetekbe egyesíteni.

Idézett törvényünk az értelmi osztály közreműködését óhajtja úgy az egyes községi szövetkezetek, valamint az országos központi hitelszövetkezet körében — Ez utóbbira nézve úgy akarja törvényünk a vezető osztályok tevékenységét megnyerni, hogy a szövetkezeti ügy iránt érdeklődők részére alapítványi üzletrészek jegyzését lehetővé tette, a pénzügyminiszter urra bizván az alapítványi üzletrészek egybegyűjtését, ki e végre az egész ország közönségéhez fölhívást is intézett.

Engem az intézménynek kiválóan gazdasági jellege arra indít, hogy a pénzügyminiszter ur ezen közérdekű akezióját a leghatályosabban támogatassam és hazánk birtokos osztályához azzal a kéréssel forduljak, hogy a magyar föld népe iránt öröklött szeretetével karolja fel a szövetkezeti eszmét s kiki igyekezzék anyagi erejének arányában az intézmény megvalósításához és megerősítéséhez hozzájárulni s ily módon egyszersmind az intézmény működésében is maga számára tért biztosítani.

Tudvalevő, hogy a vidéki szövetkezetek virágzása, terjedése és áldásos működése az országos központi szövetkezet anyagi erejével szoros összefüggésben áll. — Mintkogy pedig ez utóbbi lényegesen attól függ, hogy a magyar gazdaközönség vagyonosabb része mily mértékben járul az országos központi hitelszövetkezet alapítójához, sőt ezen körülmény a szövetkezet erkölcsi súlyának is lényeges eleme; a nagyjelentőségű gazdasági és társadalmi

intézmény érdekében bizalommal kérem, hogy a mennyiben ez iránt másképp határozni nem méltóztatott, a központi hitelszövetkezet alapító tagjainak sorába egy vagy több (1000 koronás) alapítványi üzletrészt jegyzésével belépni s ebbeli szíves elhatározását, a mellékelt aláírási ív vonatkozó rovatainak kitöltésével tanusítani szíveskedjék. — E helyütt megjegyzem, hogy az alapszabály tervezet az érdeklődők számára nálam bármikor rendelkezésre áll, annak végleges megállapítása azonban az alakuló közgyűlésnek van fentartva.

Fölkérem egyúttal, hogy említett törvényünk irányának és szellemének, a bonno megalkotott intézmény és az ápolásra bízott szövetkezeti eszme jelentőségének ismeretét saját társadalmi körében is lehetőleg terjeszteni, az ezen fontos ügy iránt érdeklődőket alapítványi üzletrészek jegyzésére buzdítani; az aláírási ívet pedig — kellő tájékozódás végett — folyó évi október hó 15-ig hozzám visszaküldeni szíveskedjék.

Budapest, 1898. évi október hó 2-án.

* * *

Felkérem a gazdaközönseget, hogy ezen felhívást elolvastán, elhelyezendő pénzének legbiztosabb alapjául tekintve, a nálam e célra rendelkezésre adott 1046. számú aláírási íven jegyezni méltóztasson.

Kelt Sepsi-Szentgyörgy, 1898. október hó 9-én.

Potsa József,
főispán.

Ujdonságok.

— **Eljegyzés.** Szántó Gyula m. kir. honvéd százados, f. hó 10-én jegyet váltott Bereczkben a művelt lelkű Balázs Laura kisasszonnyal. Őszinte szívvel gratulálunk.

— **Időjárásunk** inkább télre hajló, mint őszi. Sötét felhők takarják az égboltot s hideg eső permetezik, melybe olykor-olykor egy kis hó is vegyül, de azért várjuk azt a bizonyos néhány szép őszi napot, mikkel a késői őszi mintegy bucsuzóul kedveskedni szokott nekünk, mert hogy a mostani busz idő még nem jelent „elrekedést”, arról kétségünk nem lehet.

— **Hivatali vizsgálat.** Barezi Antal honvédelmi miniszteri titkár pénteken Kézdivásárhelyre érkezett s úgy a városi tanácsnál, mint a kézdi járási szolgabíró hivatalnál megvizsgálta a katonai ügyek vezetését. A nagyműveltségű ifjú titkár kellemes modorával igen jó benyomást tett a hivatalos körökre. Konstatálhatjuk, hogy a vizsgálat eredménye mindenütt kielégítő volt.

— **A népfelkelők.** Kezdetben a népfelkelők sokat beszélgettek magukról. A kiből volt valami testi fogyatkozás, mely őt a rendes katonai szolgálatra képtelenné tette, de e mellett volt mégis egy jó adag ambíció — mind népfelkelő tiszt akart lenni. Valóságos népfelkelői láz fogott el akkor mindenkit. Sok gyermekük jámbor családapák, rhomás agglagények, mánások és tisztviselők s minden rendű és rangú „fegyveres szolgálatra alkalmatlanok” puskát ragadtak, mundaiba bujtak s csinálták a végkimerülésig a nagy és kis gyakorlatokat s ezen időkben nem vala a nyakig felfegyverkezett világnak oly ambíciósus s oly kitaró katonája, mint a magyar népfelkelő, kiapadhatatlan anyagot szolgáltatván a zsurnaliszta humorának. Az első tanfolyamok bevégződtek s a mundaiban büszkén feszítő délelég alakok visszaestek az ő szerény polgárius mivoltukba. Jött egy másik kurzus, de már ekkorra a népfelkelői tűz kialudt s nem igen akadt jelentkező s így lassankint az egész tisztí tanfolyam elmaradt. És mi most a hajdan oly dicső népfelkelő? Egy harmadrendű katonai ember anyag, melyet akár mint a raktáron levő nadrágot ki nyilvántartják, számbaveszik, a mint cselekszik azt most Kézdi-Vásárhelyen is. Mi, a kik egykoron furdóttunk azon dicsőségben, mely a régi népfelkelőket körülvevő és látjuk a mostaniakat, a mint nyakig bepólyálva, náthától prüszkölve s az őszi szélről dideregve vonulnak fel a tanásházhoz, hogy magukat a százados urnak számba adják, felsőhajva mondjuk: Régi dicsőségünk, hol késsel az éji homályban!

— **Megindult a heremagvásárlás.** Részint a külföldi, részint a belföldi kereskedők bejárák most a vidékeket és többen felhasználják egyes termelők tájékoztatanságát, miáltal ezen gazdák alacsonyabb árt kapnak magvaikért, mint a jelenlegi piaci helyezetnél jogosan igényt tarthatnak. Részünkről kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni az egész gazdaközönseget, hogy ne pocsékolja el olesó áron lóheremag termését, hanem forduljon bizalommal, Mauthner Ödön hírneves budapesti magnagykereskedőhöz, küldjön oda mintát terméséből a mennyiség megnevezésével. Teljesen nyugodt lehet mindenki, hogy okvetlen megkapja a legmagasabb árt, mert általános ismert tény, hogy Mauthnernek óriási forgalma révén a legnagyobb szüksége van heremagvakból és meg vagyunk győződve, hogy a legszilidabb lebonyolítást is e cégnél találhatják meg a termelők.

— **Halálozás.** Szotyori Nagy Károly szotyori földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, közéletünk egy tisztelre méltó alakja, október hó 14-én meghalt. Évek hosszú során át a megyei közügyek tevékeny harcosa volt s puritán jellemével sok igaz barátot szerzett magának. Halálát meggyeszerző nagy részvétellel fogadták. Áldás és béke poraira!

— **Csendőrpáncsnok nyugalomban.** Papp Mihály ezredes, a kolozsvári esendőrkerület parancsnokát nyugállományba helyezték. Papp Mihályt ez előtt három évvel nevezték ki a kolozsvári esendőrkerület parancsnokává, mely idő óta állandóan Kolozsvárra lakott, s az itteni előkelőbb társadalmi köröknek kedvelt tagja volt. Egyenes, nyílt jelleme, kiváló modora és előzékenysége miatt polgári körökben is igen szerették, s távozását bizonyára őszintén fájlalják. Papp Mihály részben megrendült egészségére tekintettel ön maga kérte az aktív szolgálatról való felmentését. Utódjául Babocsai Kálmán alvezredes, jelenleg a pozsonyi esendőrkerület parancsnokát nevezték ki.

— **Földmívelésügyi m. kir. miniszter,** a következő leiratot intézett megyénk főispánjához: Nagyméltóságú Főispán Ur! Folyó évi május hó 26-án 32975 szám alatt kelt leiratom kapcsában értesiten Nagyméltóságodat, hogy a cs. és kir. közös külügyminiszter urnak folyó évi augusztus hó 30-án kelt 43585/9 számú értesítése szerint, a román kir. kormány a Romániába legeltetésre kihajtott honi bárázs állatoknál a vissz-kivitelre kitűzött hat havi határidőt három hónapra leszállította. Fogadjá Nagyméltóságod tiszteletem őszinte nyilvánítását. Kelt Budapest, 1898. évi október 5-én. A miniszter megbízásából: Lestyánszky s. k.

— **Értesítés.** A kézdivásárhelyi olvasó-egyesület könyvtárának újrendezése a befejezéshez köledvén, a választmány határozatából a könyvkiadás azon tagok részére, a kik a könyveket beszállították, kezdetét vette. Azokra nézve, a kik a náluk levő könyveket többszöri fölkérés után sem szolgáltatták be s ezáltal az újrendezés befejezését megakadályozták, a választmány fölhatalmazást adott az egyesület ügyészenek, hogy a könyveknek vagy értéküknek esetleg törvényes uton leendő fölhatására a szükséges lépéseket sürgősen tegye meg.

— **Új könyv.** „A mi királynénk” ezimel Ifj. Nagel Ottó kiadásában (Budapest, VIII. Múzeum körut 2.) a magyar népnek és ifjuságnak, egy igen érdekes könyve jelent meg. Ára 40 fillér.

— **Köztelek Zsebnaptár 1899-re.** A „Köztelek Zsebnaptár” ötödik övfolyama, melyet Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az orsz. magyar gazdasági egyesület titkárai szerkesztettek, most jelent meg. Az új övfolyam ismét számos újítást, bővítést és javítást tartalmaz, a melyek ezen gazdasági zsebnaptár a gazdaközönség nélkülözhetetlen kézikönyvévé teszik. Különösen ki kell emelnünk, hogy a zsebnaptárból a könyvvezetésre vonatkozó nyomtatványok ki vannak hagyva, melyek a rendszeres könyvvezetést egy sem helyettesíthetik, hanem helyettük könyvviteli minták és a szükséges pénzbevitel és kiadások, valamint a napszámok jegyzésére szükséges nagyobb számú rovatolt lap van beillesztve és a vegyes természetű feljegyzések számára kivágható tiszta lapokból álló jegyzőkönyv van csatolva.

olva. A zsebnaptár szakbeli része teljesen hazai viszonyoknak megfelelő adatokat tartalmazza, úgy, hogy a zsebnaptár alkalmas a külföldi kiadók által hazánkban annyira terjesztett, de a külföldi viszonyoknak megfelelő idegen zsebnaptárak kiküszöbölésére. A csinos kiállítású könyv bolti ára 2 frt. — Megszerezhető bármely könyvkereskedőnél.

— **Most az őszi vetés idején** nem mulaszt-hatjuk el a közönseget Mauthner Ödön világhírű magkereskedésre figyelmeztetni, hol a legolcsóbb árakon a legjobb magvak kaphatók. Egyedül az innen beszerzett magok nem esznek soha!

Közgazdaság.

A rétek őszi ápolása.

Benne vagyunk azon időszakban, a midőn gazda tevékenységének szintére ismét megváltozik. Ott, hol ezelőtt még a legnagyobb vigság honolt az aratók és kaszások nyüzsgő csoportjában, rövid idő múlva újból a természetes endes magánya ad jóleső pihenést a nehéz munkában lankadtaknak. Igyezkzik mindenki megtenni még ama intézkedéseket, melyekkel jövő évi termés sikerét biztosíthatja, s ezzel a szorosabb értelemben vett mezei munkák véget érnek. Ha egy pillantást vetünk ezen intézkedésekre, azonnal szemünkbe fog ötlenni az a valóban visszas állapot, mely a rétek elhanyagolását jellemzi. Vajon törődik-e a gazdaközönség nagyrésze a rétek ápolásával? Sajnos, a válasz tagadó. Az utolsó sarju termés behordása után magára marad az isten adta föld, sőt mi több nem bolygatják azt tavasszal sem, hanem ismét csak a természet gondozó kezére bízzák. Hogy mi az eredmény az ilyen nembánomságnak, azt csak az tudja megítélni, a ki rétyét nem tekinti mostoha gyereknek, hanem ép oly édesnek, mint azt a földet, mely kenyérét szolgáltatja. Arra a kérdésre már most, hogy miben álljon a rétek őszi ápolása? rövid válaszunk az, hogy adjuk vissza a réti földnek ama tápanyagokat, melyeket az egész évi terméssel belőle kivontunk. E visszapótlás kissé mélyebben eszközölhető ugyan, mint a szántóföldeken, de eszközölni feltétlenül kell, mert az a réti, mely semmiféle trágyát nem kap, még a legkedvezőbb viszonyok között is hanyatló termőképességében. A visszapótlás legolcsóbb módja mindenesetre a jó komposzt kiszórása volna, miután azonban ilyen anyagot csak kevés gazdaság produkál, de meg ha produkál is, sokkal csekélyebb mennyiségben, semhogy elegendő volna az nagyobb kiterjedésű rétek termőerejének fentartására, nem marad egyéb hátra, mint vásárolni műtrágyát és elszórni azt ősszel, hogy annak kellő alaboronálása után már kora tavasszal megtalálja az újból fejlődésnek induló növényzet tápanyagszükségletét.

A réten alkalmazásba jövő műtrágyák közül különösen a káli és foszfortrágyák bírnak jelentőséggel. Nitrogént mesterségesen adnunk felesleges, mert a réti pázsitok között nagy mennyiségben előforduló herefélék a levegő nitrogénjét amugy is átalakítják organikus nitrogénné s így a pázsitfűvek nitrogénszükségletét eléggé fedezi.

Leghelyesebb a káliartalmu kaintnak vagy a kénsavas kálinak alkalmazása és pedig vagy külön-külön, vagy együttesen. A kaintból és kénsavas-kálból 100—120 kgt adhatunk kat. holdanként.

Több gazdaságban ez irányban végzett kísérlet a legjobb eredményt szolgáltatva, úgy a széna mennyiségének, mint minőségének javulása tekintetben.

Nyilttér.*)

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (es. ésk. udvari szállító) Zürichben

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

*) E rovat alatt közöltétekért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

HIRDTÉSEK.

Legnagyobb nyeremény
legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeremény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	1	600000
1	nyer. b	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
3	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
"	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

melyek hat osztályban huzatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték
nemsokára ismét megkezdődik és

100,000 újból **50,000**
sorsjegyre nyeremény

újból vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az
összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általános
ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 ko-
ronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyere-
mény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendelésnél eredeti sorsjegyeket
a törvényszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegy	6.—frt
" fél "	3.— "
" negyed "	1.50 "
" nyolczad "	—75 "

küldjük szét utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése
ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos
huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak
rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése
mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelen-
hetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb legkésőbb azonban

f. évi **október hó 22 -ig**

hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítói
Budapest, V., Váci-körút 4/A.

Rendelőlevél kivágandó.

Török A. és Társa utának
Budapest, Váci-körút 4/A.

Kérek részemre m. kir. szab. I.
osztályu osztálysorsjáték eredeti sors-
jegyet a hivatalos tervezettel együtt
küldeni.

Az összeg: utánvételezni kérem
postautóval küldöm.
.....frt

(A mely rovat szükség esetén, törlendő.)

Pontos cím.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerke-
zete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 frt.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

— Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár. —

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitün-
tetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és
kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és
pénzt megtakarító.

— Darabonként 3 frt. —

A penge ** csilagos aczélből és a többi részei alpacca-
ból vannak. Egy külön pengé hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos
szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy ka-
napé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle di-
vány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függöny-
tartók, tükrök, toalett-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok
és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és
vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak
32 rugós matráczezel.

**Az üzlethelyiség a kaszinó-épület föld-
szintjén van.**
(88 68—100)

TORONTÁLI SZÖNYEGGYÁR részvény-társaság.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel csomózott **szmirna-szőnyegeket**, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boduoir- és uri szobák
részére, mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint **hojandi futószőnyegeket**, **keleti** (karamani)
függönyöket, torontáli szerb szőnyegeket (Tyilin), terítők, függönyök, divánátvetők stb. részére.

Főraktár: VI. ker., Budapest, Andrássy-ut 4. szám.

Dusan fölszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m.: olcsóbb faj-
tájú szőnyegek, függönyök, terítők, takarók, ablakvédők, szoba- és lópokróczok.]

(164) 1—20

Honi ipar.

Honi ipar.

Ny. Ifj. János Mózsonál K. Vásárhelyen.